

پروژه گاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

آموزه مهدویت و شورای عالی

تدوین برنامه پنجم

✻ سردبیر

«السلام عليك يا صاحب التدبير»^۱

آموزه مهدویت، ظرفیت و توانایی فراوانی در برنامه‌های راهبردی دارد. شایسته است، در پی دستور رئیس‌جمهور محترم مبنی بر تشکیل شورای عالی تدوین برنامه پنجم سازندگی کشور و سیاست‌های کلی و جزئیات آن، به برخی از موارد تأثیر آموزه مهدویت در برنامه‌ریزی، اشاره‌ای کوتاه داشته باشیم که گاهی نم بهتر از خشکی است:

۱. برنامه‌ریزی چیزی نیست جز طراحی فرآیند سامانه‌های گذار از وضع موجود به وضع مطلوب. آرمان‌شهر مهدوی تبیین وضعیت مطلوب و یگانه هدف راهبردی ما از منظر تربیت، اخلاق، سیاست، اقتصاد، فرهنگ و... است.

۲. با توجه به روایت نبوی «یخرج ناس من المشرق فیوطنون للمهدی سلطاناً»^۲ وظیفه حکومت‌ها و نظام‌های دینی در عصر غیبت، زمینه‌سازی برای ظهور است. به عبارت دیگر، دولت ما دولت زمینه‌ساز به شمار می‌رود. دولت زمینه‌ساز در ابعاد مختلف فرهنگی، اجتماعی، سیاسی، اقتصادی، هنری و... شاخص‌هایی دارد که استخراج این شاخص‌ها و برنامه‌ریزی براساس آنها می‌باید مبنای کار برنامه‌ریزان راهبردی نظام باشد.

۳. براساس حدیث نبوی متواتر بین شیعه و سنی «من مات و لم يعرف إمام زمانه مات میتة جاهلیة»^۳ مهدویت رمز هویت ماست. توجه به این عنصر حیاتی و کلیدی در تمام مراحل برنامه‌ریزی اهمیت دارد و همه اقدامات باید در سایه‌سار آن صورت پذیرد. از همین رو، امام کاظم علیه السلام در زمانه خود چنین می‌فرماید:

الشیعة تری بالامانی منذ ماتی سنة؟

شیعه از دوستان سال پیش با همین آرمان، پرورش یافته و تربیت شده است.

۴. مهندسی بلوغ اجتماعی در عصر غیبت براساس سه شاخص رغبت اجتماعی (إنا نرغب إليك في دولة كريمة...)^۵، شکایت اجتماعی (اللهم إنا نشكوا إليك فقد نبينا و غيبة ولينا)^۶ و استعانت اجتماعی (و أعنا على ذلك بفتح منك تعجلاً)^۷ صورت می‌پذیرد. با توجه به این شاخص‌ها و محوریت امام موجود موعود، «شمت»، «صدع»، «فتق»، «قلت»، «ذلت»، «عیله»، «غرامت»، «فقر»، «خلت»، «عسر»، «بنی‌آبرویی»، «اسارت» و...^۸ به وحدت، جمع، پیوند، کثرت، عزت، گشاده‌دستی، غنیمت، غنا، جبران، راحتی، و جاهت، آزادی و... تبدیل می‌شود و ناخدای کشتی، جامعه شیعی را به سلامت از گلوگاه‌های شمت و پریشانی اجتماعی، صدع و پراکندگی اجتماعی، فتق و شکاف اجتماعی، ... و اسارت اجتماعی گذر داده و در این دریای پر آشوب، تنها کشتی نجات بشریت را در نهایت شکوه و اقتدار به ساحل امن و امان می‌رساند.

۵. ترسیم شناسه‌های حقوق حضرت مهدی (عج) در قالب نظام کاربردی کارآمد و ثمربخش و واکاوی عرصه‌های ناشکفته و پنهان آن حقوق با رویکرد ارتقای بلوغ اجتماعی، از دیگر کارهای مهم این شورا است.

«اللهم ما عرفتنا من الحق فحملناه و ما قصرنا عنه فبلغناه»^۹

با توجه به روایت نبوی «يخرج ناس من المشرق فيوطنون للمهدي سلطانه»،^{۱۰} وظیفه حکومت‌ها و نظام‌های دینی در عصر غیبت، زمینه‌سازی برای ظهور است. به عبارت دیگر، دولت ما دولت زمینه‌ساز به شمار می‌رود. دولت زمینه‌ساز در ابعاد مختلف فرهنگی، اجتماعی، سیاسی، اقتصادی، هنری و... شاخص‌هایی دارد که استخراج این شاخص‌ها و برنامه‌ریزی براساس آنها می‌باید مبنای کار برنامه‌ریزان راهبردی نظام باشد

پی نوشت ها:

۱. سید هبه‌الله ابو محمد الحسن الموسوی، المجموع الرائق من ازهار الحدائق، تحقیق حسن درگاهی، ج ۱، ص ۴۵۱. این کتاب از منابع مستدرک الوسائل است و در سال ۷۰۳ هجری تألیف شده است.
۲. سنن ابن ماجه، ج ۲، ص ۱۳۶۸، ج ۴۰۸۸؛ بحار الأنوار، ج ۵۱، ص ۸۷.
۳. اصول کافی، ج ۱، ص ۳۷۶؛ مسند احمد بن حنبل، ج ۴، ص ۹۶.
۴. اصول کافی، ج ۲، ص ۱۹۲.
۵. سید بن طاووس، اقبال، ص ۵۸؛ شیخ طوسی، تهذیب الاحکام، ج ۳، ص ۹۹؛ مفاتیح الجنان، دعای افتتاح.
۶. همان.
۷. همان.
۸. همان.
۹. همان.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
 رتال جامع علوم انسانی